

LOPPURAPORTTI

1. Toteuttajan nimi: Rautalammin kunta

2. Hankkeen nimi ja hanketunnus: Työtä osuuskunnasta, 17499

3. Yhteenveto hankkeesta ajalta 10.5.2016-30.4.2018

Työtä osuuskunnasta- hankkeen tavoitteena oli perustaa työosuuskunta Rautalammin kunnan ja Suonenjoen kaupungin alueelle yhdeksi työllistymisen vaihtoehdoksi ja välineeksi, joka täydentää paikallisen työllistämisen keinovalikoimaa. Hankesuunnitelman mukaan hankkeen toimenpiteitä ovat uuden, perustettavan osuuskunnan toimintamallin suunnittelu, hankkeeseen mukaan haluavien rekrytointi, osuuskuntavalmennus ja -koulutus sekä tukeminen osuuskunnan perustamisessa ja toiminnan käynnistämisessä. Lisäksi suunnitelmassa todettiin, että työosuuskuntatoiminta voi olla osa nuorten yrittäjyyskasvatusta. Nuoriin kohdentuvat toimenpiteet toteutettiin yhteistyössä seudun muiden hankkeiden kanssa.

Osuuskuntakoulutusten, -valmennusten ja -ohjauksen lisäksi hankkeessa tehtiin opintomatka ruotsalaisiin osuuskuntiin syventävän näkemyksen saamiseksi. Lisäksi vierailtiin useissa kotimaisissa osuuskunnissa. Vierailujen parasta antia oli ideoiden saaminen siihen, kuinka toimia ja toisaalta miten ei kannata toimia. Hankkeen lopuksi järjestettiin osuuskunta-aiheinen juhlaseminaari hankkeen tulosten levittämiseksi.

Hankkeen päätavoite toteutui 12.1.2017 Pirtsakki Osuuskunnan perustamiskokouksessa. Kaupparekisteriin osuuskunta merkittiin 27.2.17 ja toimiston (Herralantie 1B, Suonenjoki) avajaisia vietettiin 8.5.2017. Perustamisasiakirjan allekirjoitti kymmenen jäsentä, mutta tämän jälkeen osuuskunnan jäsenmäärä on kasvanut viidellä. Työtä osuuskunnasta- hanke on myös ollut mukana auttamassa toisen osuuskunnan perustamisessa. Rautalammin kunnan Kerkonkosken kylän kyläkaupan kohtalo oli vaakalaudalla, kunnes hankkeen avustuksella perustettiin Kosken Tuike Osuuskunta, joka pyörittää Kosken Puotipiika- nimistä kyläkauppaa. Maaseudun elinvoimaisuuden näkökulmasta kyläpalvelut ovat tärkeitä tekijöitä ja osuuskuntamuotoinen yrittäjyys on yksi vaihtoehto niiden tuottamiseksi.

Hankkeen panos osuuskuntien perustamisessa on ollut merkittävä. Kaikki Pirtsakki osuuskuntalaisille maaliskuussa 2018 suunnatun arviointikyselyn vastaajat olivat sitä mieltä, että osuuskuntaa ei olisi tullut perustettua ilman hanketta. Kuten eräs vastaajista tiivisti: ”Osuuskuntaa ei tunneta niin hyvin, että ihmiset osaisivat perustaa sellaisen ilman ohjausta”.

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

4. Raportti

4.1 Hankkeen tavoitteet

a) Ylemmän tason tavoitteet, joiden osa hanke on

Hanke toteuttaa Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman painopistealuetta P6 (sosiaalisen osallisuuden, köyhyyden vähentämisen ja taloudellisen kehityksen edistäminen). Kyseessä on valtion tukea sisältämätön yhteistyöhanke. Hanke kohdentuu Mansikka ry:n kehittämisohjelman painopisteille 1 ja 3 (Minä ja me: aktiivinen osallistuminen & Osaaminen, työ ja elinvoima). Hanke edistää Pohjois-Savon maaseudun kehittämisohjelman 2014-2020 tavoitteita monipuolisesta maaseutuyrittäjyydestä ja maaseudun kestävästä aluerakenteesta (painopisteet 5 ja 6). Rautalammin kunnan taloussuunnitelman 2016-2019 mukaan kunta pyrkii luomaan työpaikkoja yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Esimerkkinä tästä on mainittu Työtä osuuskunnasta- hanke.

b) Hankkeen tavoitteet

Hankesuunnitelman mukaan hankkeen tavoitteena oli perustaa Rautalammin kunnan ja Suonenjoen kaupungin alueille työosuuskunta yhdeksi työllistymisen vaihtoehdoksi ja välineeksi, joka täydentää paikallisen työllistämisen keinovalikoimaa. Osuuskunta ei rajoitu pelkästään työllistämistoimenpiteiden kautta työllistettäviin, vaan tarjoaa myös muille itsensä työllistämistä kiinnostuneille toimintamallin, joka kannustaa ottamaan vastaan lyhytaikaisempiakin tehtäviä. Työllistämisen ohella osuuskunta toimii palveluja tarjoavana organisaationa. Yksityisten asiakkaiden ohella se pystyy tarjoamaan yrityksille ja kunnille työvoimaa esimerkiksi sesonki- tai sijaistarpeeseen. Lisäksi osuuskunta voi parantaa paikallisten palveluiden saatavuutta aloilla, joilla on pulaa tarjonnasta. Tällaisia ovat esimerkiksi kiinteistöhoito- ja hoivapalvelutyöt sekä muut avustavat tehtävät.

Suunnitelman mukaan hankkeen toteutuksessa yhteisöllisyys on keskeisellä sijalla. Hanke edistää ajatusta siitä, että käyttämällä osuuskunnan palveluita, tuetaan myös oman elinympäristön elinvoimaa. Osuuskunnan tulee tulla näkyväksi ja tunnetuksi toimialueellaan. Kun tässä onnistutaan, osuuskunnasta voi tulla yhteisöllisyyden merkittävä moottori: siltä kysytään kun tarvitaan uusia palveluita ja se voi itse kartoittaa palvelutarpeita jne.

Hankesuunnitelmassa tavoitteiden toteutumisen mittarit on määriteltävä seuraavasti:

- Viidestä kymmeneen henkilöön työllistyy osuuskunnassa
- Osuuskunta jatkaa ja kehittää toimintaansa, vakiintuu osaksi paikallisia työllistymispolkuja
- Paikalliset yritykset saavat tarvittaessa lyhytaikaistakin työvoimaa
- Avustustehtävissä ja kotipalvelussa on saatavissa palveluja ja työvoimaa
- Työllistymiseen on saatavissa työkokeilupaiikkoja.
- Työkokeilun ja työpaikan saannin kautta pitkäaikaistyöttömän ja vaikeasti työllistyvän ihmisen elämän laatu ja toimeentulo paranee.
- Kunnat säästävät työmarkkinatuen kustannuksista
- Toimintamalli on levitettävissä

4.2 Hankkeen toteutus

a) Toimenpiteet

Hankesuunnitelman mukaan hankkeen toimenpiteitä ovat uuden, perustettavan osuuskunnan toimintamallin suunnittelu, hankkeeseen mukaan haluavien rekrytointi, osuuskuntavalmennus ja -koulutus sekä tukeminen osuuskunnan perustamisessa ja toiminnan käynnistämisessä. Lisäksi suunnitelmassa todettiin, että työosuuskuntatoiminta voisi olla osa nuorten yrittäjyyskasvatusta. Nuoriin kohdentuvat toimenpiteet toteutettiin yhteistyössä seudun muiden hankkeiden kanssa ja ne kuvataan luvussa 4.3.

Osuuskuntainfot ja -koulutukset

Työtä osuuskunnasta- infotilaisuudet (4kpl) aloittivat hankkeen käytännön toteutuksen syyskuussa 2016. Tunnin mittaisissa tietoisuuksissa, joita järjestettiin sekä Rautalammilla että Suonenjoella, kerrottiin hankkeen tavoitteista ja tulevista suunnitelmista. Tilaisuuksiin osallistui nelisenkymmentä osuuskuntatoiminnasta kiinnostunutta. Heistä viisitoista jatkoi osuuskuntatreffeiksi kutsutussa valmennuksessa, joiden tarkoituksena kehittää eteenpäin ajatusta paikallisen työosuuskunnan perustamisesta. Treffejä järjestettiin kuusi kertaa ja niiden teemoina olivat muun muassa oman osaamisen muuttaminen liiketoiminnaksi, osuuskunnan toimintakäytännöt sekä ennen kaikkea osallistujien tutustuminen toisiinsa, ryhmäytyminen, sillä osuuskuntayrittäjyydessä on kyse yhdessä yrittämisestä.

Marraskuun 2016 alussa pidettiin kaikille avoin koulutus aiheella ”Mikä se osuuskunta oikein on?”. Tilaisuudessa kerrottiin osuuskunnasta yritysmuotona sekä kuultiin tarinoita jo muutaman vuoden toiminnassa olleista osuuskunta Jeesistä ja Taidokkaista. Päivään osallistui järjestäjien lisäksi 25 kuulijaa. Koska osuuskunnan perustamisesta kiinnostuneita oli tullut hankkeen piiriin, järjestettiin heille tämän jälkeen täsmäkoulutusta. Koulutuksen tavoitteena oli antaa perustiedot osuuskunnasta yritysmuotona, tukea liiketoiminnan suunnittelussa ja käynnistämisessä sekä muutoinkin antaa valmiuksia toimia osuuskuntayrittäjänä. Koulutukset järjesti Idekoop osuuskunta ja niihin osallistui järjestäjien lisäksi kymmenen henkilöä. Koulutuspäivien aiheina olivat vuoden 2016 puolella:

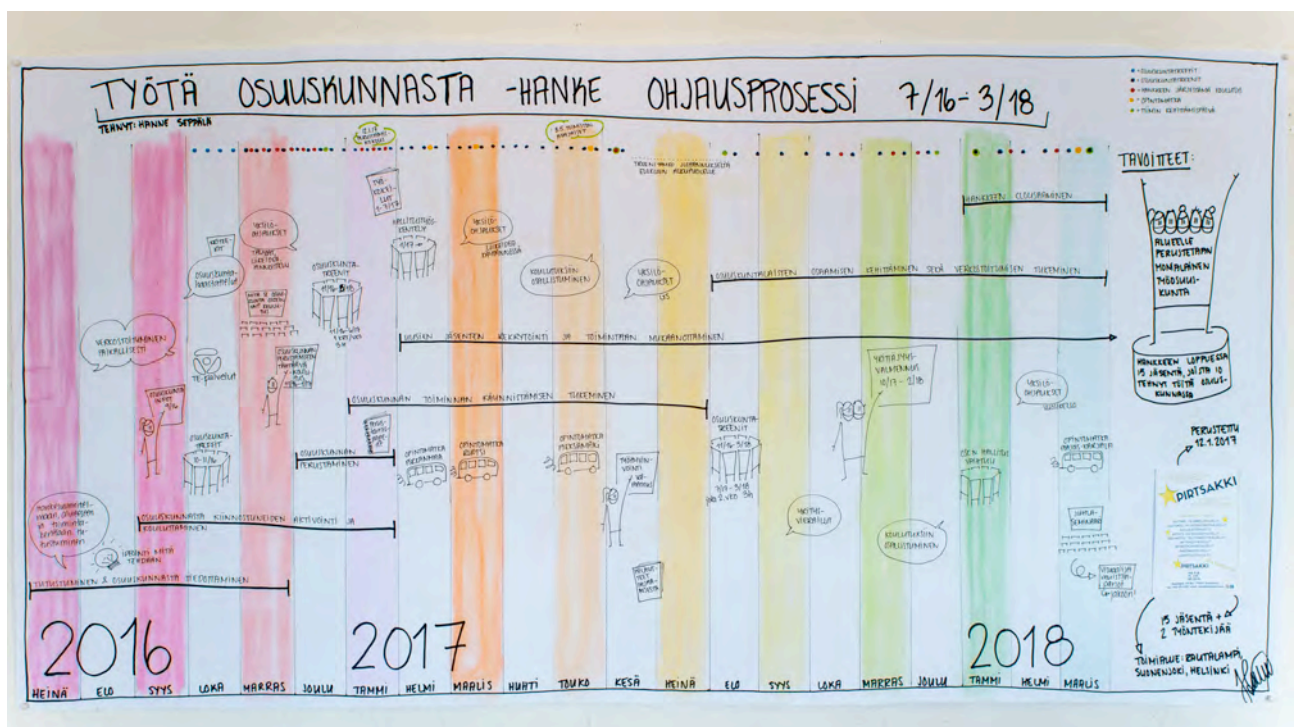
- Osuuskuntalaki, hallinto ja johtaminen,
- Jäsenenä osuuskunnassa – osuuskunta työnantajana
- Osuuskunnan sääntöjen laadinta & osuuskunnan toiminta-ajatus ja liikeidea
- Osuuskunnan taloushallinta

Vuoden 2017 alussa koulutusta jatkettiin teemoilla:

- Osuuskunnan säännöt ja perustamistoimet
- Tuotteistaminen ja hinnoittelu
- Liiketoimintasuunnittelu
- Evääksi matkalle... markkinoinnista ja myynnistä

Hankkeen loppupuolella, marras-joulukuussa 2017 ja tammi-helmikuussa 2018, hanke järjesti syventävää koulutusta yrittäjäyysvalmennuspäivien nimellä. Loppuvuoden valmennusten aiheet olivat asiakkuus ja asiakkuuksien hallinta, markkinointi ja myynti käytännössä sekä työhyvinvointi. Palvelumuotoilu- ja johtajuuskoulutukset pidettiin vuoden 2018 puolella. Markkinointi- ja johtajuuspäivät järjesti Monkey Business osuuskunta, loput Zest Mark Young Leaders Academy oy. Tilaisuudet olivat avoimia kaikille, mutta erityisesti tavoitteena oli saada mukaan osuuskuntatoiminnasta kiinnostuneita henkilöitä, jotka mahdollisesti voisivat työllistyä sitä kautta.

Valmennuspäiviin osallistui kaikkiaan kaksikymmentäviisi eri henkilöä. Tätä voidaan pitää varsin hyvänä tuloksena ja osoituksena siitä, että hanke herätti kiinnostusta myös loppuaikanaan.

Osuuskuntavalmennukset eli osuuskuntatreenit

Osuuskuntakoulutuksen (syksy 2016) rinnalla aloitettiin myös kerran viikossa (syksystä 2017 alkaen joka toinen viikko) pidettävät valmennukset eli osuuskuntatreenit, joissa syvennettiin koulutuksissa opittuja asioita ja jalkautettiin niitä omaan toimintaan. Koulutuksen päättymisen jälkeen treeneissä käytiin muun muassa läpi toiminnan käynnistämiseen liittyviä asioita sekä kehitettiin keskinäistä yhteistyötä. Osuuskuntaan liittymistä harkitseville treenit olivat mahdollisuus, tai jopa pienoinen velvollisuus, tutustua osuuskuntalaisiin, osuuskuntaan yritysmuotona ja sen toimintakäytäntöihin. Treenien kautta Pirtsakkiin on liittynyt viisi uutta jäsentä. Toisaalta osa treeneihin osallistuneista totesi matkan varrella, ettei osuuskunnassa toimiminen ole heidän juttunsa.

Treeneistä saatiin erittäin positiivista palautetta¹. Ykkösasiana pidettiin eri asioiden ja ideoiden läpikäyntiä yhdessä ja siten yhteisöllisyyden ylläpitämistä. Kuitenkin koettiin, että yhdessä puhuttujen asioiden loppuun vieminen ja sitoutuminen toimintaan käytännön tasolla on välillä puutteellista.

Osuuskuntahaastattelut ja yksilöohjaus

Työtä osuuskunnasta- hankkeen työntekijät haastattelivat osuuskunnan perustamisesta tai siihen liittymisestä kiinnostuneet henkilöt. Haastattelujen yhtenäistämiseksi luotiin yhteistyössä Rautalammin kunnan työsuunnittelijan kanssa nk. jäsenkriteerit eli määriteltiin perusedellytykset siitä, kenelle työosuuskunta voi sopia työnteon välineeksi. Kriteerien mukaan työosuuskunnassa toimijalta edellytetään:

- motivaatiota ja kiinnostusta työntekoon
- kykyä toimia oma-aloitteisesti, vastuullisesti ja yrittäjämäisesti
- ammatillinen osaamista, joka voi olla hankittu koulutuksen, työkokemuksen tai vaikkapa harrastusten kautta
- työkykyä tehdä työtä joko koko- tai osa-aikaisesti

Hankkeen aikana haastateltiin nelisenkymmentä henkilöä, viimeisimmät vuoden 2018 puolella. Haastatelluista kymmenen perusti Pirtsakki Osuuskunnan ja kaksi Kosken Tuike Osuuskunnan vuoden 2017 alku puolella. Myös kaikki perustamisen jälkeen osuuskuntiin liittyneet haastateltiin. Lisäksi yksi haastateltu liittyi muualle Suomessa rekisteröityyn osuuskuntaan. Haastatteluissa selvitettiin henkilön koulutus-, osaamis- ja työkokemustausta, se millaista työtä hän haluaisi tehdä sekä annettiin tiivis tietopaketti työskentelystä osuuskunnassa.

Yksilöohjaus oli suunnattu osuuskuntaan tuloa harkitseville tai jo mukana oleville, joilla oli tarvetta oman osaamisen selkeyttämiseen tai työsuunnitelmien kiteyttämiseen. Ohjauksen aiheita olivat muun muassa omien, osuuskunnassa työskentelyyn liittyvien tavoitteiden määrittely, osaamisvajeiden kartoittaminen ja ylipäättään toimintaan mukaan pääsemisen helpottaminen.

Alkuvuoden 2017 aikana kolmen Rautalammin kunnassa työkokeilussa olleen henkilön tehtäviin kuului perehtyminen työosuuskuntatoimintaan. Heistä kaikista tuli hankkeen aikana perustetun monialaisen Pirtsakki Osuuskunnan perustajajäseniä.

Tutustumis- ja opintomatkat

Hankesuunnitelman mukaan syventävää näkemystä työosuuskuntatoimintaan haetaan tutustumalla ruotsalaisiin osuuskuntiin sekä vieraillemalla kotimaisissa osuuskunnissa. Opintomatka Ruotsiin toteutettiin 20.-23.3.2017. Vierailukohteina olivat Skaraborgs Assistans- osuuskunta, jonka kautta välitetään henkilökohtaisia avustajia, sosiaalinen, työhön integroiva yritys Kooperativet Lärkan, Tidaholms Alltjänst työosuuskunta sekä valtakunnallinen osuustoiminnan neuvonta- ja kehittämisorganisaatio Coompanion.

¹ Pirtsakki osuuskuntalaisten loppupalaute maaliskuussa 2018

Jo ennen Ruotsiin suuntautunutta opintomatkaa hanke vieraili Pirkanmaalla tutustuen tamperelaiseen osuuskunta Komeetaan ja ylöjärveläiseen osuuskunta Taidokkasiin. Ruotsiin suuntautuneen opintomatkan yhteydessä vierailtiin porilaisessa Sataosaajat osuuskunnassa. Opintomatkat tehtiin myös pieksämäkeläisiin Lähipalveluosuuskunta Jeesiin sekä Siikamäen suoramyyntiosuuskuntaan. Joensuussa tutustuttiin osuuskunta Napakkaan ja osuuskunta Viesimoon. Osuuskuntien lisäksi tutustumismatka tehtiin pielaveteläiseen Monitaitoiset- yhdistykseen, jonka toimialaan kuuluu sosiaalinen työllistäminen.

Ruotsin opintomatkan² parhaina puolina pidettiin sitä, että matkalla tutustuttiin siihen, miten muualla, erilaisessa toimintaympäristössä toimitaan ja sen koettiin antavan vertailupohjaa omalle työlle. Toisaalta kotimaan vierailujen parasta antia³ oli havaitseminen, kuinka monimuotoisia ja erilaisia osuuskunnat voivat olla ja niistä sai hyviä ideoita siitä, kuinka toimia ja toisaalta miten ei kannata toimia.

Listaus yllä mainituista koulutuksista, vierailuista ja muista tapahtumista löytyy liitteistä 1 ja 2.

Palvelutarvekartoitus

Hankesuunnitelman mukaan perustettava työosuuskunta pyrkii yhdistämään työllistämisen ja paikallisiin palvelu- ja työvoimatarpeisiin vastaamisen. Tämä tarkoittaa sitä, että osuuskunta paitsi tarjoaa työllistymismahdollisuuden, mutta myös monipuolistaa paikallista palvelutarjontaa ja tarjoaa paikallisille yrityksille työvoimaa.

Loppuvuodesta 2017 hanke toteutti yhteistyössä kuntien työllisyyspalvelujen kanssa seudun yrityksille suunnatun palvelutarvekyselyn, jossa muun muassa tiedusteltiin yritysten tarpeesta saada lisätyövoimaa lyhytaikaisempiinkin työsuhteisiin sekä kysyttiin, voisiko osuuskunnalla olla roolia tämän kaltaisessa työllistämässä esimerkiksi perinteisten vuokratyövoimaa tarjoavien yritysten rinnalla. Lisäksi tiedusteltiin työvoiman vähentämistarpeesta ja siitä, voisiko osuuskunta olla irtisanottaville henkilöille mahdollisuus esimerkiksi satunnaiseen tai osa-aikaiseen työskentelyyn ko. yrityksessä. Lisäksi selvitettiin yrittäjien mielikuvaa työosuuskunnasta yrityksenä. Kyselylomake löytyy liitteestä 4.⁴

Kysely lähetettiin yrittäjille sähköisesti Rautalammin ja Suonenjoen elinkeinoasiamiesten välityksellä ja paperinen versio oli mahdollista täyttää yrittäjien aamukahvitilaisuuksissa. Rautalammilta kyselyyn vastasi 41 yrittäjää, mitä voidaan pitää hyvänä tuloksena. Suonenjoelta vastauksia saatiin 15 kappaletta.

Osana palvelutarvekartoitusta selvitettiin myös Pirtsakki Osuuskunnan sen hetkistä asiakaspohjaa.

² Palaute kerätty osuuskuntatreeneissä opintomatkan jälkeen sekä Pirtsakki osuuskuntalaisten loppupalautteessa 2018.

³ Pirtsakki osuuskuntalaisten loppupalaute maaliskuussa 2018

⁴ Kysymyksen 2 viimeinen vaihtoehto (yhteisen työntekijän palkkaaminen) sekä kysymykset 3 ja 4 ovat laadittu työllisyyspalveluiden tietotarpeita varten eikä niitä analysoida tässä raportissa.

Hankearviointi

Hankeeseen osallistuneilta kerättiin palautetta yhteisissä tapaamisissa koko hankkeen ajan ja toimenpiteitä pyrittiin mahdollisuuksien mukaan säätämään niin, että saadut kehittämisideat pystytään toteuttamaan. Kevät- ja syyskauden 2017 päätteeksi palautetta kerättiin Pirtsakki osuuskuntalaisilta nk. kool wall- menetelmän avulla. Kosken Tuike osuuskuntalaisilta palautetta kerättiin sinne tehtyjen vierailujen yhteydessä keväällä 2017 ja maaliskuussa 2018. Saatu palaute keskittyi paljolti siihen, millaiseksi osuuskuntalaiset kokivat sen hetkisen oman sekä osuuskunnan tilanteen.

Lomakemuotoinen (kts. liite 7) hankearviointi toteutettiin maaliskuussa 2018 Pirtsakki Osuuskunnan keskuudessa. Lomake annettiin täytettäväksi maaliskuun yhteisissä tapaamisissa. Heille, jotka eivät olleet mukana, kysely lähetettiin sähköpostilla. Vastauksia saatiin 12 kappaletta.

Palautetta kerättiin myös niiltä tahoilta, jotka olivat tehneet käytännön tasolla kaikkien tiiveintä yhteistyötä hankkeen kanssa. Näitä olivat Rautalammin ja Suonenjoen työllisyyspalvelut sekä Suonenjoen alueella toimiva TOPI- työelämään ohjaavat palveluhanke. Kahdelle jälkimmäiselle taholle lähetettiin sähköpostite kysely, jossa tiedusteltiin sitä, millaisia ajatuksia hanke on herättänyt paikallisen työllistämisen näkökulmasta ja toisaalta sitä, mihin hankkeessa olisi pitänyt panostaa enemmän. Lisäksi heitä pyydettiin arvioimaan Pirtsakki Osuuskunnan jatkoa: Onko se vielä viiden vuoden kuluttua aktiivisessa toiminnassa? Rautalammin työsuunnittelijalle kysymykset esitettiin huhtikuussa pidetyssä päätöspalaverissa.

b) Aikataulu

Työtä osuuskunnasta- hankkeen hankehakemus tuli vireille 30.11.2015 ja siihen saatiin Pohjois-Savon ELY-keskuksen päätös 10.5.2016. Hankkeen käytännön toteutus aloitettiin kesä-heinäkuun vaihteessa 2016, jolloin hankkeen projektipäällikkö ja osuuskuntaohjaaja aloittivat työnsä. Alkuperäisen rahoituspäätöksen mukaisesti hanke olisi päättynyt 28.2.2018.

Hankkeen projektipäällikkö irtisanoutui tehtävästään maaliskuussa 2017 ja uusi henkilö valittiin Rautalammin kunnanhallituksen päätöksellä toukokuussa. Tehtävään valittu henkilö pystyi työskentelemään muiden töittensä takia kesä- ja heinäkuussa vain osa-aikaisesti (noin 2 viikkoa/kk). Rekrytointiprosessin takia kevään ja kesän aikana toteutettavaksi ajateltuja hankkeen toimenpiteitä jouduttiin siirtämään syksylle 2017 ja alkutalville 2018. Näin ollen hankkeelle päätettiin hakea jatkoaikaa huhtikuun 2018 loppuun saakka.

Rautalammin kunnanhallitus käsitteli hankkeen jatkoaikahakemuksen 27.11.2017, jonka jälkeen se toimitettiin Mansikka ry:lle. Pohjois-Savon ELY-keskuksesta joulukuussa 2017 tulleen sähköpostin mukaan hankkeen toteutukselle tullaan myöntämään jatkoaikaa 30.4.2018 saakka. Päätös asiasta voidaan tehdä vasta sen jälkeen, kun sen tekeminen on tullut mahdolliseksi Hyrrä-järjestelmässä.

c) Resurssit

Työtä osuuskunnasta- hankkeen toimisto sijaitsi Rautalammin kunnantalolla (Kuopiontie 11, Rautalampi). Hankkeen käytössä oli avokonttorimallinen toimistotila neuvottelupisteineen. Toimiston yhteydessä sijaitsi keittiö sekä wc-tilat.

Suonenjoella hankkeella oli käytössä Futurian Yritystalo A:n toimistohuone ajalla 15.8.-15.9.2016. Tilasta jouduttiin luopumaan sisäilmaoire-epäilyn takia. Tämän jälkeen hankkeella ei ollut kiinteää toimipistettä Suonenjoella, vaan kokous- ja koulutus- ym. tiloja saatiin käyttöön tai vuokrattiin tarpeen mukaan.

d) Toteutuksen organisaatio

Työtä osuuskunnasta- hanke on Rautalammin kunnan ja Suonenjoen kaupungin yhteistyöhanke. Hankkeen vastuuhenkilönä toimi vuoden 2017 loppupuolelle saakka Rautalammin kunnanjohtaja Risto Niemelä. Hänen jäätyään pois virastaan vastuuhenkilöinä toimivat vs. kunnanjohtaja Merja Koivula-Laukka ja vuoden 2018 alusta alkaen vt. kunnanjohtaja Anu Sepponen.

Hankkeelle oli palkattuna kaksi työntekijää. Hankesuunnitelman mukaisesti projektipäällikön tehtäviin kuuluu erityisesti hankkeen hallintointiin ja talouteen liittyvät asiat kuten myös seurantaryhmätyöskentely ja tiedottaminen. Osuuskuntaohjaaja puolestaan vastasi osuuskunnan rekrytointityöstä ja paikallisten yhteyksien luomisesta.

Hankkeen projektipäällikkönä toimi 24.3.2017 saakka FT Irmeli Luukkonen. Hänen irtisanouduttuaan projektipäällikön paikka oli haettava Kuntarekryssä 4.4.-18.4.17. Rautalammin kunnanhallitus valitsi 22.5.2017 pitämässään kokouksessa tehtävään HTM Merja Kirjasniemen. Hän aloitti työssään 19.6.2017. Osuuskuntaohjaajana toimi koko hankkeen ajan tradenomi Hanne Seppälä.

e) Kustannukset ja rahoitus

Hankkeen maksetut kustannukset olivat noin 170000 euroa. Suurimman kuluerän muodostivat projektipäällikön ja osuuskuntaohjaajan palkkauskulut sekä koulutuksien ja muiden tilaisuuksien järjestämisestä aiheutuneet palkkiot.

Hanke toteutetaan kokonaan julkisella rahoituksella. Euroopan Unionin ja valtion rahoitusosuus on 70% hankkeen kokonaiskustannuksista. Lopusta vastaavat Rautalammin kunta ja Suonenjoen kaupunki.

f) Raportointi ja seuranta

Hankeesta on tehty maksuhakemusten liitteeksi väliraportit ajalta 10.5.-31.12.2016, 1.1.-30.6.2017 ja 1.7.-31.12.2017. Hanke on ollut näkyvillä paikallislehdissä varsin kiitettävästi. Radio Suomi uutisoi Pirtsakki Osuuskunnan perustamisen 8.5.2017. Lisäksi hankkeesta on tiedotettu internetissä, FB:ssa ja Instagamissa. Lehti-artikkelit ym. uutismateriaali on listattu liitteessä 3.

Hankkeen alussa (syyskyy 2016) pidettyjen infojen lisäksi merkittävä yleisötapauhtuma oli hankkeen päättänyt juhlaseminaari 22.3.2018. Seminaariin osallistu järjestäjien lisäksi 23 henkilöä.

Hankeelle oli nimetty seurantar ryhmä, jonka puheenjohtajana toimi Suonenjoen kaupunginjohtaja Juha Piironen. Muita jäseniä olivat Rautalammin kunnanjohtaja Risto Niemelä (syksyyn 2017 saakka) ja hallintojohtaja Merja Koivula-Laukka, kehitysyhtiö SavoGrow oy:n elinkeinoasiamiehet Olli Kokander ja Iiro Lyytinen sekä paikallisten yritysten edustajat Sari Hintikka-Varis, Veli-Matti Kokko ja Seija Korhonen. Leader-ryhmä Mansikka ry:tä seurantar ryhmässä edusti Riikka Pehkonen tai Sanna Kauvosaari (v. 2018).

Seurantar ryhmän kokoukset pidettiin 16.8.2016, 1.11.2016, 26.1.2017, 18.9.2017 sekä 25.4.2018. Kokouksissa käsiteltiin hankkeen ajankohtaiset asiat (ml. väliraportit ja maksuhakemukset) sekä sovittiin hankkeen käytännön toimenpiteistä. Tarpeen vaatiessa seurantar ryhmää informoitiin sähköpostin välityksellä.

Hankkeen arviointitoimenpiteet on kuvattu kohdassa 4.2. a).

g) Toteutusolelutukset ja riskit

Hankesuunnitelman mukaan hankkeen tavoitteena on suunnitella ja perustaa työosuuskunta Rautalammin ja Suonenjoen alueelle, olla mukana sen toiminnan käynnistämässä ja varmistaa osuuskunnan toimintaedellytyksiä siten, että se voi toimia yhtenä työllistymisen vaihtoehtona hankkeen päätyttyä. Osuuskunta täydentää paikallista palvelutarjontaa ja pystyy myös tarjoamaan muille yrityksille sijais- tai sesonkityövoimaa. Hankesuunnitelman mukaan Suonenjoki ja Rautalampi ovat toimintaympäristöinä haastavia kysynnän rajallisuuden vuoksi, mutta toisaalta tarjoavat kokonsa ja rakenteensa puolesta mahdollisuudet yksityisten ja yhteisöjen tavoittamiseen ja sitouttamiseen osuuskuntamalliseen toimintaan.

Projektipäällikön rekrytointiprosessi vaikutti merkittävästi hankkeen kevään ja kesän 2017 toimintaan. Edellisen projektipäällikön lopetettua työnsä maaliskuun loppupuolella hänen seuraajansa aloitti tehtävässä vasta kesäkuun puolella välissä. Osa keväälle suunnitelluista toimenpiteistä (mm. yrittäjyysvalmennukset) siirtyivät toteutettavaksi syksyn 2017 ja alku vuoden 2018 aikana. Hankkeelle haettiin joulukuussa 2017 jatkoaikaa huhtikuun 2018 loppuun saakka.

4.3 Yhteistyökumppanit

Työtä osuuskunnasta- hankkeen tavoitteena oli luoda Rautalammin ja Suonenjoen alueelle työosuuskunta yhdeksi työllistymisen välineeksi sekä paikallisen palvelutarjonnan monipuolistajaksi. Näin ollen tärkeimmiksi yhteistyöorganisaatioiksi tulivat Rautalammin kunnan ja Suonenjoen kaupungin työllisyyspalvelut, SavoGrow-kehitysyhtiön paikalliset elinkeinoasiamiehet, Kuopion seudun TOPI – työelämään ohjaavat palvelut- hanke sekä Pohjois-Savon TE-toimisto. Näiden tahojen kautta hankkeen pariin ohjautui työosuuskuntatoiminnasta kiinnostuneita, joista osa oli perustamassa Pirtsakki Osuuskuntaa tai myöhemmin liittyi sen jäseniksi. Toiminnan kannalta merkittävää oli se, että Pohjois-Savon TE-toimisto nimesi sekä hankkeelle että Pirtsakki Osuuskunnalle omat yhteyshenkilöt, mikä on sujuvoittanut asioiden hoitamista puolin ja toisin. Yhteistyö TE-toimiston yrityspalveluiden oli merkittävässä asemassa silloin, kun Kosken Tuike Osuuskunta etsi uutta jäsentä.

Hankesuunnitelmassa työosuuskunta mainittiin yhtenä mahdollisuutena nuorten yrittäjyyskasvatukseen. Hanke osallistui Konneveden 4H-yhdistyksen Yep-hankkeen ja Leader-ryhmä Mansikka ry:n Ytyä yrittäjyyteen- hankkeen järjestämään 24H Future Jam-tapahtumaan, jossa 13-18- vuotiaat nuoret saivat työstää omia yritys- tms. ideoitaan ohjaajien avustamana. Hanke oli myös mukana Ytyä yrittäjyyteen- hankkeen yrittäjyyspäivässä Suonenjoella. Merkittävä yhteistyökumppani oli myös Nuoret duuniin-hanke, jonka aikaansaamille työllisyysviikoille hanke osallistui sekä vuonna 2017 että 2018.

Osuuskuntatoiminnan saralla merkittävimmät kumppanit olivat Osuustoimintakeskus Pellervo, Idekoop osuuskunta, jonka toimitusjohtaja oli myös hankkeen suunnitteluvaiheen kantava voima sekä osuuskunnat, joihin hankkeen aika tehtiin opintomatkat.

Työtä osuuskunnasta- hankkeen yhteistyökumppaneista ja -verkostoista on vuoden 2016 väliraportin yhteydessä kattava esitys, joka löytyy myös tämän raportin liitteestä 6.

4.4. Tulokset ja vaikutukset

Osuuskunnan perustaminen ja toiminnan aloittaminen

Työtä osuuskunnasta- hankkeen tavoitteena oli perustaa työosuuskunta Rautalammin kunnan ja Suonenjoen kaupungin alueelle. Tavoite konkretisoitui 12.1.2017 Pirtsakki Osuuskunnan perustamiskokouksessa. Kaupparekisteriin osuuskunta merkittiin 27.2.17, jonka jälkeen varsinainen liiketoiminta saattoi alkaa. Osuuskunta Pirtsakin toimiston (Herralantie 1B, Suonenjoki) avajaisia vietettiin 8.5.2017. Perustamisasiakirjan allekirjoitti kymmenen jäsentä, mutta tämän jälkeen osuuskunnan jäsenmäärä on kasvanut viidellä. Hankkeen päättymisen aikaan kaksi henkilöä on Pirtsakissa nk. koejäseninä.⁵ Osuuskunta tarjoaa suutari-, ompelu-, siistimis-, tilitoimisto-, mökkitalkkari-, rakennus- ja kiinteistöhoitopalveluita sekä kuulolaitehuoltoa. Vuoden 2018 puolella palvelutarjontaan tuli myös rakennuspiirustusten teko.

Työtä osuuskunnasta- hanke on myös ollut mukana auttamassa toisen osuuskunnan perustamisessa. Rautalammin kunnan Kerkonkosken kylän kyläkaupan kohtalo oli vaakalaudalla, kunnes hankkeen avustuksella perustettiin Kosken Tuike Osuuskunta, joka pyörittää Kosken Puotipiika- nimistä kyläkauppaa. Maaseudun elinvoimaisuuden näkökulmasta kyläpalvelut ovat tärkeitä tekijöitä ja osuuskuntamuotoinen yrittäjyys on yksi vaihtoehto niiden tuottamiseksi. Kosken Tuike Osuuskunnan esimerkki sekä hankkeen järjestämä vierailu Siikamäen suoramyyntiosuuskuntaan Pieksämäelle ovat herättäneet ajatuksia siitä, voisiko seudun muissakin kylissä olevia kyläkauppoja herättää henkiin osuuskuntapohjalta. Osuustoiminnan arvopohja (omatoimisuus ja -vastuisuus, demokratia, tasa-arvo, oikeudenmukaisuus, solidaarisuus⁶) sopii hyvin kasvukeskusten ulkopuolelle, jossa palveluiden tuottamisen perusta ei voi olla maksimaalisen voiton tavoittelu johtuen muun muassa väestöpohjan pienuudesta ja välimatkojen pituudesta.

Hankkeen panos osuuskuntien perustamisessa on ollut merkittävä. Kaikki Pirtsakki osuuskuntalaisille maaliskuussa 2018 suunnatun arviointikyselyn vastaajat olivat sitä mieltä, että osuuskuntaa ei olisi tullut perustettua ilman hanketta. Kuten eräs vastaajista tiivistä: ”Osuuskuntaa ei tunneta niin hyvin, että ihmiset osaisivat perustaa sellaisen ilman ohjausta”.

⁵ Pirtsakin hallitus on päättänyt, että ennen jäseneksi hyväksymistä on puolen vuoden koejäsenyysaika. Koejäsenen kanssa solmitaan 0-työsopimus ja hän voi tehdä osuuskunnan kautta töitä. Mikäli yhteistoiminta sujuu, koejäsen voi hakea hallitukselta varsinaista jäsenyyttä. Osuus- ja liittymismaksut suoritetaan jäseneksi hyväksymisen jälkeen.

⁶ Katso lisää esim. pellervo.fi -> usein kysyttyä osuustoiminnasta

Ensimmäinen haaste työosuuskunnan perustamisessa on se, että saadaan kokoon tarpeeksi suuri, aktiivinen ja osaava porukka, joka on valmis sitoutumaan osuuskunnan perustamiseen ja sen käytännön pyörittämiseen. Kun hankkeen pääasiallisena kohderyhmänä olivat työttömät tai työttömyysuhan alla olevat henkilöt, osuuskunnan jäsenmäärän tuli olla yli seitsemän, jotta jäseniä ei katsota yrittäjiksi. Näin ollen osuuskunnan jäsenen oikeus saada työttömyyspäivärahaa voi säilyä, jos työtilaisuuksia ei yrityksistä huolimatta tule tarpeeksi.

Pirtsakki osuuskuntalaisille tehdystä kyselystä ilmeni, että tieto hankkeesta saavutti heidät erilaisia väyliä pitkin, mikä osoittaa, että hankkeesta onnistuttiin tiedottamaan hyvin ja laajalla rintamalla. Hankkeen kannalta merkittävää on myös se, että osuuskuntalaiset, muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta⁷, osallistuivat aktiivisesti hankkeen järjestämiin koulutuksiin, osuuskuntatreffeille ja opintomatkoille. Voidaan siis ajatella, että niiden antia pystytään hyödyntämään osuuskunnan toiminnassa hankkeen päätyttyäkin.

Työosuuskuntaa ei voi – tai paremminkin ei kannata – perustaa ilman perustietoa osuuskuntatoiminnasta, liiketaloudesta ja yrittäjyydestä. Työtä osuuskunnasta- hankkeen etuna oli, että osalla tulevan osuuskunnan jäsenistä oli aikaisempaa kokemusta yrittäjyydestä ja/tai he omasivat liiketalouspuolen koulutustaustan. Perustiedot osuuskuntatoiminnasta saatiin hankkeen järjestämästä osuuskuntakoulutuksesta. Näin ollen työosuuskunnan, tulevan Pirtsakin, perustamisprosessi saatiin alkuun varsin pian hankkeen alkamisen jälkeen.

Missä vaiheessa osuuskunta kannattaa perustaa ja toiminta aloittaa, on hankala kysymys. Perustamisintoa ei saa latistaa jähkailulla, mutta toisaalta riittävästi aikaa on uhrattava siihen, että toiminnan ydinkysymykset saadaan ratkaistua. Osuuskunnan kohdalla yksi tärkeimmistä asioista on sääntöjen laadinta. Osuuskuntalaki sisältää paljon tahdonvaltaisia säännöksiä eli osuuskunnan säännöissä voidaan määrätä toisin kuin mitä laissa säädetään (kts. liite 8).

Niinpä siihen, että paneudutaan osuuskuntalain keskeisiin säännöksiin ja ymmärretään niiden sisältö ja merkitys oman toiminnan kannalta, kannattaa uhrata aikaa asiantuntijan opastuksella. Lisäksi osuuskunnan sääntöjen pykälien sanamuotoon sekä käytettyyn termistöön pitää kiinnittää huomiota, jotta niitä jatkossa voidaan tulkita ja soveltaa yksiselitteisesti. Myös saadun palautteen⁸ mukaan käytännön ohjeet toiminnan käynnistämiseksi olisivat voineet olla napakammat ja lisätietoa lakisääteisten asioiden hoitamisesta sekä erityisesti markkinoinnista kaivataan edelleenkin lisää.

7 Käytyjen keskustelujen pohjalta voidaan todeta, että työnsaanti muualta kuin osuuskunnan kautta sekä esimerkiksi sairastumiset rajoittivat osallistumismahdollisuuksia.

8 Pirtsakki osuuskuntalaisten loppupalaute maaliskuussa 2018

Yritystoiminnan keskeisiin asioihin, kuten markkinointiin ja myyntiin, palvelumuotoiluun sekä johtamiseen paneuduttiin hankkeen loppupuolella järjestetyissä, kaikille avoimissa yrittäjyysvalmennuspäivissä. Päivien tarkoituksena oli syventää tietämystä sekä myös luoda verkostoja eri toimijoiden välille. Tämä onnistukin, sillä etenkin palvelumuotoiluvalmennuspäivään osallistui yrittäjiä tai yritystoiminnasta kiinnostuneita hankkeen toimialueen ulkopuoleltakin. Valmennuspäivien yhteydessä kerätyn palautteen mukaan osallistujat olivat tilaisuuksiin erittäin tyytyväisiä tai tyytyväisiä. Erityisen antoisiksi koettiin kouluttajilta saadut toteuttamiskelpoiset vinkit, joita jatkojalostettiin ideoinnin ja keskustelun merkeissä parityönä tai pienryhmissä. Negatiivinen palaute kiteytyi yksiselitteisesti siihen, että osallistujat kokivat käytettävissä olleen ajan (1 koulutuspäivä per aihe) liian lyhyeksi.

Hankkeen kannalta merkittävä tieto liittyy siihen, miksi osuuskuntakoulutuksiin, -treeneihin ym. useamman kerran osallistuneet eivät sitten kuitenkaan lähteneet työosuuskuntaan mukaan. Tätä tietoa on kuitenkin vaikea kerätä systemaattisesti, sillä hankkeessa ei ole kyse toiminnasta, joka velvoittaisi osallistujia puoleen tai toiseen. Muutamia henkilöitä kuitenkin kertoivat kantansa vapaamuotoisissa keskusteluissa. Syiksi ilmoitettiin muun muassa:

- oman toiminimen perustaminen
- osuuskunta ei ole oma juttu (toimintatapa ei sovi, elämäntilanne tai terveydelliset seikat ei salli, työskentelymotivaatio tai oma-aloitteisuus ei riitä)
- kun osuuskuntaa ei vielä oltu perustettu, liian moni asia oli auki, yhtä sähellystä siis sai muualta palkkatöitä
- oman osuuskunnan perustaminen omalla porukalla kiinnosti enemmän
- osuusmaksu liian suuri

Yhteenvetona voidaan todeta, että hankkeen panokseen osuuskunnan perustamis- ja käynnistysvaiheessa oltiin tyytyväisiä, mutta koulutusta olisi haluttu järjestettävän enemmän ja syvällisemmällä tasolla. Yritystoimintaa säätelevän työ-, vero- ja vakuutuslainsäädännön perusteiden läpikäyminen olisi voinut helpottaa osuuskunnan käytännön toiminnan järjestämisessä ja lisätietoa olisi kaivattu erityisesti markkinointiin liittyen. Suurin osa pirtsakkilaisista kuitenkin kokee työosuuskuntaan liittyvien asioiden olevan hyvin hallinnassa, mikä hankkeen onnistumisen kannalta on erinomainen asia.

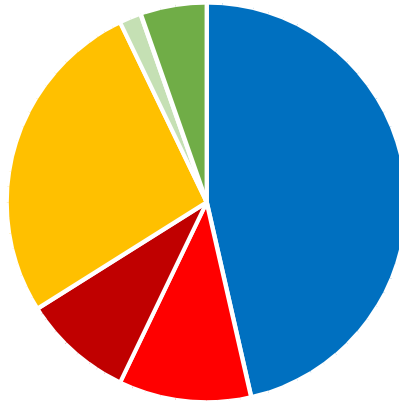
Palvelutarvekartoitus

Pirtsakki Osuuskunnalta saadun tiedon mukaan toiminta lähti perustamisen jälkeen käyntiin vauhdikkaasti ja asiakkaita oli vuoden mittaan kiitettävästi suhteutettuna varsin vähäiseen markkinointiin. Suurin osa asiakkaista on yksityishenkilöitä, mutta myös yritykset sekä molemmat kunnat ovat käyttäneen osuuskunnan palveluita. Toiminnan alkuvaiheessa on luonnollista, että tilaukset ovat yksittäisiä ja lyhytkestoisia, mutta jatkossa tulisi saada pidempiaikaisia ja mahdollisesti myös säännöllisiä sopimuksia, jotka merkittävästi helpottaisivat taloudensuunnittelua ja toiminnan vakiinnuttamista. Yksi vaihtoehto tähän on yritys yhteistyö.

Yrityksille tehdyn palvelutarvekartoituksen⁹ mukaan etenkin Rautalammilla on yrityksiä, joilla on pulaa työvoimasta. Erityisesti kaivattiin ruuhka-apulaisia, sijaisia sekä satunnaista aputyövoimaa. Lisäksi useat yritykset ilmoittivat, että heillä on sellaisia työtehtäviä, jotka nyt hoidetaan itse, mutta jotka haluttaisiin teettää ulkopuolisella. Työosuuskunnan kannalta tulos on rohkaiseva – tekemättömiä töitä on! Positiivista on myös se, että osassa yrityksistä oltiin valmiita käyttämään työosuuskunnan palveluita, jos osajia sitä kautta vain löytyy.

Palvelutarvekartoituksen mielenkiintoisin kysymys oli se, millainen mielikuva yrittäjillä on työosuuskunnasta yrityksenä.

Mielikuva osuuskunnasta yrityksenä

■ Yksi yritys muiden joukossa	■ Vääristää kilpailua
■ Työttömien puuhastelua	■ Ei mitään mielikuvaa
■ Jokin muu	■ Ei vastannut

⁹ Kts. raportin kohta 4.2.a) Palvelutarvekartoitus ja liitteet 4 ja 5 lomakkeen ja tulosten osalta

Hankkeen kannalta erinomainen asia on se, että miltei puolet vastanneista koki työosuuskunnan yhdeksi yritykseksi muiden joukossa. Reilulla neljänneksellä ei ollut osuuskunnasta mitään mielikuvaa ja vain vajaalla neljänneksellä käsitykset olivat kielteiset.

Mielikuvalla on erityisen suuri merkitys silloin, kun palvelun tilaajalla ei ole aikaisempaa käytännön kokemusta, jonka nojalla hankintapäätöksen voi tehdä. Lisäksi on paljon helpompi lähteä luomaan positiivista mielikuvaa sellaisten tahojen keskuuteen, joilla ei ole ennestään mielikuvaa asiasta kuin ruveta muuttamaan negatiivisen käsityksen omaavan kanta positiiviseksi.

Jatkossa tulee tehdä töitä sen suhteen, että ”positiivinen” käsitys siitä, että työosuuskunta on yritys muiden joukossa, säilyy. Samalla niille, joilla ei ole mielikuvaa osuuskunnan toiminnasta tulee luoda tosiasioihin perustuva käsitys työosuuskunnan toiminnasta ja tavoitteista, siitä, että kyse ei ole puuhastelusta, vaan liiketoiminnasta, jonka tulee kannattaa. Näin voidaan myös muuttaa negatiivisesti suhtautuvien käsitystä asiasta.

Näkökulmia työosuuskunnan tulevaisuuteen

Hankkeen päättyessä Pirtsakki Osuuskunta on toiminut reilun vuoden ajan ja siihen on mahtunut sekä ylä- että alamäkiä, mikä käy ilmi palautekeskusteluista, joita hankkeen kuluessa on pidetty. ”Kaikilla alkavilla yrityksillä on alkukankeutta” ja näinhän se. Osuuskuntayrittäminen on yhdessä yrittämistä, jolloin asioita pohditaan ja ratkotaan porukalla, mutta yhdessä puhutut asiat pitää pystyä viemään loppuun saakka myös käytännön tasolla. Aktiivinen odottaminen ei tuo asiakkaita, mikä hankkeen kuluessakin havaittiin, vaan panostusta tarvitaan markkinointiin ja myyntiin. Asiakkaiden ja työntekijöiden lisäksi osuuskunta tarvitsee myös eteenpäin vievää, napakkaa johtajuutta, jotta yritys saadaan kannattavaksi sekä lyhyellä että pitkällä tähtäimellä¹⁰.

Pirtsakin jatkoon uskotaan¹¹, mutta menestyminen vaatii jatkossakin paljon työtä ja ennen kaikkea heitä, jotka tosi asiassa tekevät töitä osuuskunnan kautta eivätkä ole pelkästään rivijäseniä. Osuuskunnan kokoonpano ja toiminnan painopisteet tulevat todennäköisesti muuttumaan tulevaisuudessa, sillä jäsenhankinnassa pitää keskittyä siihen, että jäsenten osaaminen vastaa markkinoilla olevaa kysyntää. Hankkeen aikana tämä oli hieman toisin päin: katsottiin, mitä mukaan tulevat haluavat tehdä ja laadittiin liiketoimintasuunnitelma sen pohjalta. Yrityksen kannalta tällainen ei ole pitkällä tähtäimellä kestävä ratkaisu, jos jäsenten tuottamille palveluille ei ole markkinoita. Toisaalta osuuskunta mahdollistaa sen, että oman ydinalan rinnalla tehdään muita töitä, joilla on parempi menekki. Opintomatka osuuskunta Napakkaan osoitti, että monialaisessakin osuuskunnassa voi olla yksi päätoimiala, joka tuottaa suurimman osan liikevaihdosta. Tämä ei kuitenkaan estä sitä, etteikö yksittäiset jäsenet voi tehdä töitä hyvinkin laajalla toimialarintamalla.

10 Sidosryhmille tehty arviointi hankkeen päättyessä

11 Sidosryhmille tehty arviointi hankkeen päättyessä

Uusien jäsenten jatkuva rekrytointi on toiminnan jatkumisen kannalta erityisen tärkeää paitsi sen vuoksi, että saadaan osajia niille toimialoille, joilla on markkinoita, mutta myös sen takia, että osuuskunnan toiminnasta jää henkilöitä jatkuvasti pois. He saavat töitä muualta, jäävät eläkkeelle tai esimerkiksi perustavat oman yrityksen sen jälkeen, kun ovat havainneet liikeideansa kannattavaksi osuuskuntayrittämisen kautta. Hankkeen aikana jäsenyydelle luotiin kriteerit¹², joita Pirtsakki Osuuskunnassa on täydennetty vastaamaan omia tarpeita. Osuuskunnan jäseneksi haluavalta muun muassa edellytetään puolen vuoden koeaikaa, jonka aikana hän tekee osuuskunnalle töitä työsuhteessa ja jos yhteistoiminta sujuu, hän voi hakea jäsenyyttä. Jos hallitus hyväksyy hakemuksen, osuus- ja liittymismaksu tulevat suoritettaviksi. Käytäntö madaltaa puolin ja toisin kynnystä tulla osuuskunnan toimintaan mukaan.

Kun hankkeen tuki perustetuille osuuskunnille loppuun hankkeen päättymisen myötä, on tärkeää, että osuuskunnat muistavat hyödyntää paikallisen elinkeino-yhtiön ja TE-toimiston yrityspalveluita sekä seudulla toimivia yritysten kehittämishankkeita. Myös kunnalliset työllisyyspalvelut ovat jatkossa valmiita olemaan osuuskunnan tukena esimerkiksi ohjaamalla potentiaaliasia osuuskuntaan liittyjiä osuuskuntalaisten puheille tai vinkkaamalla yrityksistä päin tulevista työmahdollisuuksista.

Onko hankesuunnitelman tavoitteet toteutuneet?

Hankesuunnitelmassa hankkeen tavoitteeksi oli asetettu monialaisen työosuuskunnan perustaminen Rautalammin ja Suonenjoen alueelle, joka toteutui Pirtsakki Osuuskunnan perustamisen myötä helmikuussa 2017. Tämän lisäksi suunnitelmassa oli asetettu muita tavoitteita, joiden toteutumista analysoidaan alla olevassa tavoitelistauksen yhteydessä.

- Viidestä kymmeneen henkilöön työllistyy osuuskunnassa
 - o Hankkeen saamien tietojen mukaan työosuuskunnassa on työllistynyt 15 henkilöä, osa pidempiaikaisesti, osa lyhyemmin.
- Osuuskunta jatkaa ja kehittää toimintaansa, vakiintuu osaksi paikallisia työllistymispolkuja
 - o Tavoitteen toteutumista voidaan arvioida vasta noin vuoden parin kuluttua hankkeen päättymisestä, jolloin nähdään, kuinka liiketaloudellinen toiminta on saatu vakiinnutettua.
 - o Tavoitteen onnistumisen puolesta puhuu se, että työosuuskunnan toiminnasta kiinnostuneita uusia henkilöitä on ottanut yhteyttä hankkeeseen aina sen päättymiseen saakka.
- Paikalliset yritykset saavat tarvittaessa lyhytaikaistakin työvoimaa
 - o Yrityksille tehdyn palvelutarvekyselyn mukaan etenkin rautalampilaisissa yrityksissä on tarvetta tilapäisten töiden tekijöille ja yrittäjät ovat valmiita käyttämään osuuskunnan palveluita, jos osajia sitä kautta löytyy.
 - o Tavoitteen toteutuminen vaatii, että osuuskunnasta ollaan aktiivisesti yhteydessä muihin paikallisiin yrityksiin, verkostoitutaan heidän kanssaan.

12 Kts. raportin kohta 4.1. b) osuuskuntahaastattelut ja yksilöohjaus

- Avustustehtävissä ja kotipalvelussa on saatavissa palveluja ja työvoimaa
 - o Hoivapuolella on tarvetta osaaville tekijöille, mutta ainakaan tällä hetkellä osuuskunta ei pysty tarjoamaan ko. palveluita ammattitaitoisen henkilöstön puutteen takia (esim. lähihoitaja)
 - o Työosuuskunnan kautta on tehty henkilökohtaisen avustajan tehtäviä
- Toimintamalli on levitettävissä
 - o Hanke on herättänyt kiinnostusta myös toimialueensa ulkopuolella ja siitä on kerrottu niin yksittäisille toimijoille, jotka ovat kiinnostuneet asiasta sekä esitelty erilaisissa tapahtumissa
 - o Loppuraportin toivotaan palvelevan vastaavankaltaista hanketta suunnittelevia tahoja
 - o Lisäksi Pirtsakki osuuskunta on laajentanut toimialuettaan Rautalampi-Suonenjoki- akselin ulkopuolelle.

Hankesuunnitelmassa oli lisäksi asetettu useita tavoitteita, jotka liittyivät pitkäaikaistyöttömyyden hoitoon:

- Työllistymiseen on saatavissa työkokeilupaikkoja.
- Työkokeilun ja työpaikan saannin kautta pitkäaikaistyöttömän ja vaikeasti työllistyvän ihmisen elämän laatu paranee.
- Työtä tekemällä omanarvon tunto paranee, osuuskunnassa työllistytvä kokee itsensä arvokkaaksi sekä kokee kuuluvansa yhteiskuntaan
- Toiminnan ja työllistymisen vakiintuessa toimeentulo paranee
- Kunnat säästävät työmarkkinatuen kustannuksista

Pitkäaikaistyöttömyyden hoito työosuuskunnan kautta ei ole mahdollista, sillä lainsäädännön mukaan työkokeiluun tai palkkatuettuun työhön voidaan osoittaa vain sellaiseen yritykseen, jossa ei ole lomautuksia tai osa-aikaisia työntekijöitä. Työosuuskunnan jäsenet ovat yleensä osa-aikaisesti työllistettyjä siten, että ovat samalla oikeutettuja (soviteltuun) työttömyyspäivärahaan. Näin ollen yllä mainittuihin tavoitteisiin ei hankkeen toimenpiteiden kautta voitu vaikuttaa.

Sen sijaan työosuuskunta voi olla keino estää työttömyyden pitkittymistä edellyttäen, että osuuskunnan jäsen on työkykyinen ja -haluinen sekä itse aktiivinen omien työmahdollisuuksien etsimisen suhteen. Työllisyyden hoidon kannalta on tärkeää, että osuuskunnankin kautta työtä tekevät täyttäisivät työssäoloehdon, jotta oikeus ansiosidonnaiseen päivärahaan säilyy. Kun henkilö on työsuhteessa osuuskuntaan – riippumatta siitä onko hän tehnyt sitä kautta töitä vai ei – hänellä ei ole oikeutta palkkatukeen, vaikka työttömyys olisi pitkittynyt ja palkkatuen muut kriteerit täytyisivät. Tämä puolestaan voi vaikeuttaa henkilön palaamista työelämään.¹³ Toisaalta työosuuskunnan kautta työskennelleistä osa on saanut kokoaikaisen (joko määräaikainen tai toistaiseksi voimassa oleva työsuhde) työpaikan muualta. Tämä osoittaa, että osuuskunta on varteen otettava vaihtoehto työelämään palaamiselle erityisesti silloin, kun työttömyys ei ole pitkittynyt.

¹³ Pitkäaikaistyöttömyyden hoitoon liittyvät tiedot on saatu sidosryhmäpalautteen välityksellä

Edellä mainittujen työttömyyslainsäädännöllisten reunaehtojen takia hankesuunnitelma sai kritiikkiä. Jo suunnitteluvaiheessa pitäisi miettiä tarkemmin, mikä hankkeen kohderyhmä on. Jos tavoitteena on pitkäaikaistyöttömyyden hoito, tulisi suunnittelussa olla mukana työllisyysasioiden asiantuntija, jotta voimassa oleva työllisyyslainsäädäntö mahdollisuuksineen ja rajoituksineen tulisi huomioitua.¹⁴

Pienoisesta kritiikistä huolimatta Työtä osuuskunnasta- hanke on täyttänyt sille asetetut tavoitteet ja hankkeen toimintaan ollaan pääsääntöisesti oltu niin osuuskunnissa kuin sidosryhmissäkin tyytyväisiä. Tästä on Pirtsakin ja Kosken Tuikkeen hyvä jatkaa eteenpäin.

5. Esitykset jatkotoimenpiteiksi

Hankkeen osalta työt on tehty ja osuuskunnat perustettu. Jatko nojaa osuuskuntien omaan toimintaan.

6. Allekirjoittajat ja päiväys

Rautalampi 27.4.2018

Anu Sepponen, vt. kunnanjohtaja

Merja Koivula-Laukka, hallintojohtaja

Merja Kirjasniemi, projektipäällikkö

¹⁴ Pitkäaikastyöttömyyden hoitoon liittyvät tiedot on saatu sidosryhmäpalautteen välityksellä

Osuuskuntainfot, -koulutukset ja yrittäjyysvalmennukset

Osuuskuntainfot

21.9.2016 Suonenjoki

23.9. Rautalampi

28.9. Suonenjoki

29.9. Rautalampi

Osuuskuntakoulutus

9.11.2016 Mikä se osuuskunta oikein on? Avoin koulutus osuuskunnan perusteista.

14.11. Osuuskuntalaki

21.11. Jäsenenä osuuskunnassa, osuuskunta työnantajana

28.11. Osuuskunnan toiminta-ajatus ja liike-idea

5.12. Osuuskunnan taloushallinta

9.1.2017 Osuuskunnan perustamiseen liittyvät asiakirjat

16.1. Tuotteistaminen ja hinnoittelu

23.1. Liiketoimintasuunnittelu

30.1. Evääksi matkalle... markkinoinnista ja myynnistä

Yrittäjyysvalmennus

26.10.2017 Asiakkuudet ja asiakkuuksien hallinta

16.11. Markkinointi ja myynti käytännössä

14.12. Työhyvinvointi

30.1.2018 Palvelumuotoilu

27.2. Minä yrittäjänä ja johtajana

Liite 2.

Yhteenveto tilaisuuksista ja tapahtumista, joihin Työtä osuuskunnasta-hanke on osallistunut

- 2.7.2016 Rautalammin kunnan kesätreffit, hankkeen esittely
- 4.8. Rautalammin yrittäjien aamukahvit, hankkeen esittely
- 6.9. Suonenjoen yrittäjänaiset: hankkeen esittely
- 8.9. Rautalammin 9-luokkalaisten Leijonaluola: palautetta nuorten yritysideoista
- 9.9. Osallisuutta osuuskunnista- hanke: Miten luodaan uusia työntekemisen mahdollisuuksia- seminaari, Oulu
- 10.9. Rautalammin Pestuumarkkinat
- 12.9. Voimaa vanhuuteen- hankkeen aloituspalaveri, Suonenjoki, hankkeen esittely
- 13.9. Pellervo-Seura, Helsinki, hankkeen esittely
- 14.-15.9. Kuntamarkkinat, Helsinki
- 19.9. Suonenjoen yhdistysten ilta, hankkeen esittely
- 22.9. Rautalammin Matti Lohen koulun 9. luokkien OPO-tunnit, työosuuskunta-asian esittely
- 26.9. Pienosuuskuntafoorumi Helsinki
- 5.-6.10 Ytyä yrittäjyyteen- hanke: Lukiolaisten keksi ja voita!- kilpailu, palautteen anto yritysideoista, Rautalampi
- 19.10 Välityömarkkinoiden merkitys työllisyyden edistämisessä ja köyhyyden vähentämisessä, Helsinki
- 24.10. Maaseutupolitiikan teemaverkostot: Yhteisöllinen palvelutuotanto maaseudulla- roadshow, Leppävirta, hankkeen esittely
- 27.10. Kuntaliitto: KuntaKaPa, Joroinen
- 2.11. ja 14.11. Nuoret duuniin- hanke: Osuuskunta työllistymisnäkökulmasta sekä työllisyysviikon valmistelu, Tervo ja Kuopio
- 3.11. Pohjois-Savon liitto: Rakennerahasto-info, Kuopio
- 7.11. Sakky: Monitoimijainen koulutus & työllistyminen, Kuopio
- 10.11. TE-toimisto, Kasvustartti, Kuopio, hankkeen esittely
- 16.11. ja 23.11. Rautalammin kunnan työllistämiskeskustelut

- 22.11. UEF projektiosaaja- kurssi, Kuopio, hankkeen esittely
- 13.12. TE-toimiston aamutunti, Kuopio, hankkeen esittely
- 18.1.2017 Tehdään Itse ry. Suonenjoki, hankkeen ja osuuskuntatoiminnan esittely
- 7.2. Opintomatka Pirkanmaalle: Osuuskunta Taidokkaat, Ylöjärvi sekä Osuuskunta Komeetta, Tampere
- 15.2 Kouluyhteistyöpalaveri: Konneveden 4H-yhdistyksen YEP- hanke ja Mansikka ry:n Ytyä yrittäjyyteen- hanke
- 16.-17.2. Varaslähtö työllisyysviikkoon Rautalammilla
- 22.-23.2. Työllisyysseminaari Kuopiossa
- 27.2. Hankkeen esittely Suonenjoen kaupunginvaltuustolle
- 10.3. Hyvinvoinnin edistäminen- koulutus, Jyväskylä
- 14.3. Some- koulutus, Leppävirta
- 20.3.-23.3. Opintomatka: Osuuskunta Sataosaajat, Pori sekä ruotsalaiset osuuskunnat
- 31.3.-1.4. Kouluyhteistyö: Future Jam- tapahtuma, Rautalampi ja Konnevesi
- 20.4. Kouluyhteistyö: Rautalammin koulun yritys messut, opastusta visuaalisen ilmeen luomiseen
- 27.-28.4 Kouluyhteistyö: yritys messut, Rautalampi
- 3.5. Suonenjoen työllisyysryhmän kokoontuminen
- 3.5. Tutustumismatka: Osuuskunta Jeesi, Pieksämäki
- 10.5. Some- koulutus, Kuopio
- 1.6. Tutustumismatka: Monitaitoiset ry. Pielavesi
- 2.6. Suonenjoen työllisyysryhmän kokoontuminen
- 9.6 Sokratespäivä, Jyväskylä
- 22.6. Työhyvinvointivalmennus: Pieksämäki
- 1.7. Rautalammin kesätreffit
- 3.8. Rautalammin yrittäjien aamukahvilaisuus: uusi projektipäällikkö esittäytyi yrittäjille
- 4.8. Syyskauden avaus Pirtsakki osuuskunnan kanssa: uusi projektipäällikkö esittäytyi
- 7.8. ja 5.9. Yhteistyöpalaveri/YTYä yrittäjyyteen -hanke (kouluyhteistyö), Rautalampi

- 8.8. Yhteistyöpalaveri/MikroGrow -hanke, Rautalampi
- 22.8. Aukkaiden maakunta -seminaari Kuopiossa
- 29.8. Suonenjoen työllisyysryhmän kokoontuminen
- 30.8. Yhteistyöpalaveri YTYä Yrittäjyyteen -hanke, SavoGrow, eMaaseutu -hanke (kouluyhteistyö), Suonenjoki
- 1.9. Tutustuminen Jyväskylän työllistämisyhdistyksen JST ry:n toimintaan Jyväskylässä
- 2.9. Maaseutuparlamentti Leppävirralla
- 8.9. Kokeilut rakentavat uudistumiskyvyn -koulutus Kuopiossa
- 9.-10.9. Pestuumarkkinat Rautalammilla
- 15.9. Nuorten yrittäjyyspäivä Suonenjoella
- 20.9. Pienosuuskuntafoorumi Helsingissä
- 27.9. Digi-ilta: tietosuoja-asetus
- 28.9. Yhdistysten ilta Rautalammilla
- 5.10. Yhteistyöpalaveri/Mansikka Ry, Kirkonkylät palvelukeskuksina -hanke, Suonenjoki
- 6.10. Pirtsakki & avoimien ovien päivä, Suonenjoki, hankkeen esittely
- 6.10 Yhteistyöpalaveri: Osuuskunta Työjuhdat, Orivesi
- 11.10. Yhdistysten ilta Suonenjoella
- 7.11. Suonenjoen työllisyysryhmän kokoontuminen
- 23.1.2018: Suonenjoen työllisyysryhmän tapaaminen
- 21.2. Työllisyysviikko: Suonenjoen rekrytapahtuma
- 22.2. Työllisyysviikko: Rautalammin yrittäjäkahvit ja rekrytapahtuma
- 13.3. Opintomatka: Osuuskunta Napakka sekä osuuskunta Viesimo, Joensuu
- 22.3. Hankkeen juhlaseminaari, Suonenjoki
- 25.3. Opintomatka: Siikamäen suoramyöntiosuuskunta, Piksämäki

Lisäksi: Rautalammin yrittäjien aamukahvitilaisuudet noin kerran kuukaudessa

Hankkeen näkyvyys mediassa

Liite 3

Lehtiartikkelit

Rautalampi-lehti 6-7/2016: Työtä osuuskunnasta- hankkeen työntekijät valitiin

- Rautalampi- lehti 8/2016: Työtä osuuskunnasta- hanke on polkaistu käyntiin
- Osuustoiminta- lehti 4/2016: Työtä osuuskunnasta- hanke alkoi Rautalammilla ja Suonenjoella
- Paikallislehti Sisä-Savo 15.9.2016: Maksettu ilmoitus osuuskunta-infoista
- Rautalampi-lehti 9/2016: Työtä osuuskunnasta- infotilaisuudet
- Uusi- Savo 9/2016: Maksettu ilmoitus infotilaisuuksista
- Uusi-Savo 9/2016: Työosuuskunta- infot syyskuulla
- Paikallislehti Sisä-Savo 27.10.2017: Työosuuskunta rikastuttaa yrityskenttää
- Sisä-Savo 1.11.2016: Maksettu ilmoitus, Mikä se osuuskunta oikein on?
- Paikallislehti Sisä-Savo 12.1.2017: Porukan kanssa on järkevää punnertaa eteenpäin työelämässä, (Pirtsakki- osuuskunnan jäsenen Kirsi Savinoffin haastattelu)
- Paikallislehti Sisä-Savo 12.1.2017: Työosuuskunnassa riittää tilaa osaajille
- Paikallislehti Sisä-Savo 2.3.2017: Rautalampi Pirtsakkiin mukaan
- Paikallislehti Sisä-Savo 4.4.2017: 24H Future Jam kokosi nuoria ideoimaan
- Rautalampi-lehti 4/2017: Opintomatka Ruotsiin, Työtä osuuskunnasta- hanke järjesti opintomatkan Ruotsiin tavoitteenaan saada uusia ideoita
- Paikallislehti Sisä-Savo 20.4.2017: Pirtsakki on valmiina palvelukseen
- Paikallislehti Sisä-Savo 25.4.2017: Yritysmessut Matti Lohen koululla Rautalammilla
- Paikallislehti Sisä-Savo 25.4.2017: Opintomatka antoi uusia ideoita
- Savon Sanomat 8.5.2017: Maaseuturahaston yritystukia jäljellä Pohjois-Savossa vielä miljoonittain (elinkeinollisella kehittämishanketuella on käynnistetty muun muassa osuuskuntatoimintaa... osuuskunta Pirtsakki on perustettu vuoden alussa)
- Radio Suomi Kuopio 8.5.2017: Osuuskunta Pirtsakki Aloitti Suonenjoella
- Rautalampi-lehti 5/2017: Kerkolla on taas kyläkauppa
- UusiSavo 5/2017: HighwaySavon matkassa; Puolet kautta jäljellä – mitä on saatu aikaiseksi? (esimerkkinä Työtä osuuskunnasta- hanke)
- Paikallislehti Sisä-Savo 10.6.2017: Sieniretket ovat kysytyjä (osuuskunnan jäsen Seija Korhonen haastattelu)

- Paikallislehti Sisä-Savo 29.6.2017: Vahvaa olutta varauksella (Osuuskunta Kosken Tuikkeen jäsenen haastattelu)
- Pohjois-Savon Leader-ryhmien ja ELY-keskuksen tiedotuslehti 2017: Työtä ja lähipalvelua osuuskunnasta
- Rautalampilehti 9/2017: Työtä osuuskunnasta (hankkeelle uusi projektipäällikkö)
- Paikallislehti Sisä-Savo 31.8.2017: Kirjasniemi luotsaa työosuuskuntaa (virheellinen otsikko, juttu kertoo hankkeesta)
- Rautalampilehti 10/2017: Maksettu ilmoitus Syksyn yrittäjyysvalmennuspäivistä
- Paikallislehti Sisä-Savo 27.3.2018: Hanke päättyy, Pirtsakki jatkaa
- Rautalampilehti 4/2018: "Ilmoista naamaa täällä näytetään" - iloinen ja rempesä palvelu on Kerkonkosken tavaramerkki
- Osuustoiminta-lehti huhtikuu 2018: Jutut Pirtsakista ja Kosken Tuikkeesta

Internet:

- Kunta tukee Pirtsakki- osuuskuntaa, rautalampi.fi -> ajankohtaista 2.3.2017
- Pirtsakista palveluita yksityisille ja yrityksille, highwaysavo.fi -> ajankohtaista 8.5.2017
- Maaseuturahaston yritystukia jäljellä Pohjois-Savossa vielä miljoonittain (elinkeinollisella kehittämishanketuella on käynnistetty muun muassa osuuskuntatoimintaa... osuuskunta Pirtsakki on perustettu vuoden alussa), ylasavonveturi.fi -> ajankohtaista 9.5.2017
- Hankkeen omat sivut: tyotaosuuskunnasta.wordpress.com
- Työtä osuuskunnasta- hankkeen sekä Pirtsakki osuuskunnan FB- sivut
- Instagram: Työtä osuuskunnasta- hanke, Pirtsakki Osuuskunta sekä myös HighwaySavo

KYSELY RAUTALAMMIN JA SUONENJOEN YRITYKSILLE liite 4

Paikallisen työvoimatilanteen kartoittamiseksi Rautalammin kunnan ja Suonenjoen kaupungin yhteinen Työtä osuuskunnasta- hanke toteuttaa pienimuotoisen yrityskyselyn yhteistyössä kunnan työllisyyspalvelujen kanssa. Kyselyn täyttämiseen kuluu muutama minuutti ja sen voi palauttaa nimettömänä.

1. Onko yrityksessäsi lisätyövoiman tarvetta? Kyllä Ei

Jos kyllä, millaisiin työtehtäviin? _____

Olisiko kyseessä - kokoaikainen työsuhde?

- osa-aikainen työsuhde?

- ruuhka- tai sesonkityövoiman tarve?

- sijaisten tarve?

- satunnainen apu työvoiman tarve?

- muunlainen tarve, mikä? _____

2. Miten mieluiten hoitaisit lisätyövoiman hankinnan? Vastaa, vaikka tarvetta ei juuri nyt ole.

- Palkkaan suoraan yritykseeni

- Palkkaan vuokratyötä välittävän yrityksen kautta

- Voisitko ajatella palkkaavasi paikallisen työosuuskunnan kautta? Kyllä Ei

- Voistko palkata yhteisen työntekijän toisen yrityksen tai esim. yhdistyksen kanssa? Kyllä Ei

3. Onko yrityksessäsi ollut työntekijöitä palkkatuella työllistettynä? Kyllä Ei

- Jos kyllä

- Oletko palkannut saman henkilön olleen uudelleen ilman tukea? Kyllä Ei

- Jos et ole, voisitko ajatella palkkaavasi esim. työosuuskunnan kautta, jos tehtäviä töitä tulee? Kyllä Ei

4. Onko yritykselläsi vaikeuksia saada ammattitaitoisia työntekijöitä? Kyllä Ei

- Jos kyllä, tarjoaisitko yrityksessäsi ko. alan aikuisopiskelijalle työssäoppimispaikan, jos sopiva henkilö löytyy? Kyllä Ei

- Voisitko rekrytoida oppisopimuksen kautta? Kyllä Ei

5. Onko yrityksessäsi työtehtäviä, jotka nyt hoidetaan itse, mutta jotka voisi teettää ulkopuolisella? Kyllä Ei

- Jos kyllä, millaisia? _____

6. Onko yrityksessäsi työvoiman vähentämistarvetta? Kyllä Ei

- Jos kyllä, voisiko työosuuskunta olla heille keino työllistyä? Kyllä Ei

- Jos kyllä, voisitko ajatella palkkaavasi hänet esim. keikkahommiin osuuskunnan kautta? Kyllä Ei

7. Millainen mielikuva sinulla on työosuuskunnasta?

- Yksi yritys muiden joukossa - Ei mielikuvaa

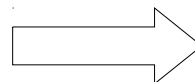
- Vääristää kilpailua - Muunlainen, millainen? _____

- Työttömien puuhastelua

Kiitos vastauksista! Mikäli haluat, että sinuun ollaan yhteydessä, jätä yhteystietosi lomakkeen kääntöpuolelle. Siellä on tilaa myös vapaamuotoiselle palautteelle, kommenteille ym.

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Palvelutarvekartoituksen kysely lähetettiin yrittäjille sähköisesti Rautalammin ja Suonenjoen elinkeinoasiamiesten välityksellä ja paperinen versio oli mahdollista täyttää yrittäjien aamukahvitilaisuuksissa. Rautalammilta kyselyyn vastasi 41 yrittäjää, mitä voidaan pitää erinomaisena tuloksena. Suonenjoelta vastauksia saatiin 15 kappaletta. Rautalammin ja Suonenjoen vastaukset on analyysissä yhdistetty yhdeksi aineistoksi.

Rautalampilaisista vastaajista 12 ja suonenjokilaisista vain 2 ilmoitti, että heidän yrityksessään on lisätyövoiman tarvetta. Kokoaikainen työntekijä oli haussa seitsemään yritykseen, joista kolme lisäksi haki osa-aikaista työntekijää tai muunlaiseen, kyselyssä esitettyyn työsuhteeseen. Pääasiassa yrityksiin haettiin siis ruuhka-apulaisia, sijaisia tai satunnaista aputyövoimaa. Työntekijät palkataan suoraan yritykseen (10 vastausta), mutta näistäkin vastauksista viidessä oli rastitettu työosuuskunta mahdolliseksi työvoiman hankkimisväyläksi. Loput neljä vastaaja ilmoittivat valitsevansa työosuuskunnan (3 kpl) tai vuokratyöfirman, jolloin myös työosuuskunta tulisi kysymykseen.

Myös niitä yrityksiä, joilla tällä hetkellä ei ollut työvoiman tarvetta, pyydettiin ilmaisemaan kantansa siihen, kuinka he hoitaisivat lisätyövoiman hankkimisen, jos tarvetta sellaiselle tulisi. Suonenjokilaisista vastaajista 10 ilmoitti palkkaavansa suoraan yritykseensä, ja heistä yksi ilmoitti vaihtoehdoksi myös työosuuskunnan. Yksi vastaajista ilmoitti ainoaksi vaihtoehdoksi vuokratyöfirman ja yksi paikallisen työosuuskunnan. Loput kaksi vastaajista valitsi yhteisen työntekijän palkkausvaihtoehdon.

Myös Rautalammillla suurin osa vastaajista (19 kpl), joilla ei tällä hetkellä ollut lisätyövoiman tarvetta, ilmoitti palkkaavansa työntekijän suoraan yritykseensä, jos tarvetta on. Heistä viisi oli valinnut vaihtoehdoksi myös työosuuskunnan. Yhdessä vastauksessa oli valittu vuokratyöfirma ja neljässä osuuskunta ainoana valintana. Loput vastauksista oli tyhjiä (3 kpl) tai niissä oli valittu yhteinen työntekijä vaihtoehdoksi (2 kpl).

Vain yksi vastanneista ilmoitti yrityksessä olevan työvoiman vähentämistarvetta. Sen sijaan 16 yrityksessä oli sellaisia työtehtäviä, jotka nyt hoidetaan itse, mutta jotka voisi teettää ulkopuolisella. Työtehtävät vaihtelivat laidasta laitaan: toimisto-, siivous-, kiinteistönhoito-, maatalous- sekä erilaiset tietotekniikkaan liittyvät tehtävät mainittiin yleisimmin.

Kyselyn lopuksi yrittäjiä pyydettiin kertomaan mielikuvansa työosuuskunnasta. Miltei puolet vastaajista oli sitä mieltä, että työosuuskunta on yksi yritys muiden joukossa. Reilulla neljänneksellä ei ollut mitään mielikuvaa osuuskuntayrittäjyydestä. Vajaa neljännes suhtautui negatiivisesti pitäen toimintaa joko työttömien puuhasteluna tai kilpailun vääristäjänä. Erityisesti mainittiin hintakilpailu.

Liite 6.

Väliraportti 2016, taulukko 9. Yhteistyöorganisaatiot (tekijä Irmeli Luukkonen)

- Artteli	- Poppanalle
- Aspa -säätiö	- Rautalammin kunta
- Diakonia-ammattikorkeakoulu	- Rautalammin Lukio
- Etelä-Konneveden luontomatkailun koordinoitihanke	- Rautalammin työllistämispalvelut
- Etsivä nuorisotyö	- Rautalampilehti
- Idekoop	- Rivertech
- JAMK	- Sahalan kartano
- Jyvässeudun 4H	- SAKKY
- Kahvila Aurora, Rautalampi	- Savogrow
- Kaivolän marjätilla	- Savogrow
- Kansallisuistohanke	- Savonia
- KasvunRoihu	- Senioriosaajat
- Kiipula	- Sepon kaluste
- Kokkatoiminta	- Sisä-Savon lehti
- Kotihoito	- Sovatek
- Kotipari	- Suonenjoen kaupunki
- K-Supermarket Suonenjoki	- Suonenjoen kirjakauppa
- Kutvosen käsityöpuoti	- Suonenjoen marjanviljelijöiden yhdistys
- Mansikka Ry	- Suonenjoen työllistämispalvelut
- Matti Lohen koulu	- TehdäänItse Ry
- Monkey Business	- Tekemonia
- Mukamas Learning Design	- TE-toimisto
- Nuoret duuniin -hanke	- Tiimiakatemia
- OP Pohjola	- Timmi -kuntosali
- Osallisuutta osuuskunnista	- TV tohtori
- Osuuskunta Jeesi	- Työosuuskunta Napakka
- Osuuskunta Taidokkaat	- UEF/Aducate
- Pellervoseura	- VIEKKU - Vieraat kulttuurit vierelle kulkemaan
- Pieksänmäen 4H -yhdistys	- Yritys oppii ja menestyy -hanke (YOM)
- Pohjois-Savon Kylät	- YTYä yrittäjyyteen -hanke

TYÖTÄ OSUUSKUNNASTA- HANKE – ARVIOINTILOMAKE PIRTSAKKILAISILLE (maaliskuu 2018) **Liite 7**

1. Mistä sait **ensimmäisen** kerran tiedon osuuskunta- hankkeesta?

- näin ilmoituksen
 - o hankkeen info-tilaisuudesta (syyskuu 2016) ____
 - o tai ”Mikä se osuuskunta oikein on? -tilaisuudesta (marraskuu 2016) ____
 - o tai ”Syksyn yrittäjyysvalmennuspäivistä (lokakuu 2017) ____
- te- toimistosta vinkattiin hankkeesta ____
- työsuunnittelija (Marjo Hartikainen) tai työllisyyspalveluohjaaja (Minna Hynninen-Tuovinen) vinkkasi ____
- Työllisyyspalvelukoordinaattori (Hely Korventausta) vinkkasi ____
- Sain tiedon muuta kautta – miten? _____

2. Olen osallistunut hankkeen järjestämiin

- Info-tilaisuuteen syyskuussa 2016 ____
- Osuuskuntatreffeille lokakuussa 2016 ____
- Mikä se osuuskunta oikein on? -koulutuspäivään marraskuussa 2016 ____
- Osuuskuntakoulutuksiin vuoden vaihteessa 2016-2017 ____
- Osuuskuntatreeneihin v. 2016-2018 ____
- Yrittäjyysvalmennus- koulutuksiin lokakuu 2017-helmikuu 2018 ____
- Opintomatalle Ruotsiin ____
- Opintomatalle Pirkanmaalle ____
- Opintomatalle Pieksämäelle Jeesi osuuskuntaan ____

3. Jos osallistuit **osuuskuntakoulutuksiin** (Jarmo H.), mikä oli niiden

parasta antia? _____

mitä koulutuksista jäi puuttumaan (mitä olisit halunnut otettavan esille tms.)?

4. Jos osallistuit opintomatoille:

Koitko, että opintomatka RUOTSIIN oli Pirtsakin toiminnan kannalta tarpeellinen? Kyllä/Ei

Mitä käytännön hyötyä siitä oli? _____

Entä vierailut kotimaan osuuskuntiin, onko niistä ollut hyötyä toiminnassa? Kyllä/Ei

Miten? _____

5. Sama kysymys yrittäjyysvalmennusten osalta: Oliko niistä käytännön hyötyä ja jos oli, miten?

6. Treeneissä on varmastikin kaikki käyneet,

mikä oli niiden parasta antia? _____

mitä jäit kaipaamaan? _____

7. Laita kysymyksessä 2 mainitut hankkeessa toteutetut toimenpiteet tärkeysjärjestykseen, niin että ykkönen on tärkein.

- info-tilaisuudet hankkeen aluksi ____
- osuuskuntatreffit lokakuu 2016 ____
- Mikä se osuuskunta oikein on? -koulutuspäivä marraskuu 2016 ____
- Osuuskuntakoulutus vuoden vaihde 2016-2017 ____
- Osuuskuntatreenit v. 2016-2018 ____
- Yrittäjyysvalmennus- koulutuksiin vuoden vaihde 2017-2018 ____
- Opintomatka Ruotsiin ____
- Opintomatka Pirkanmaalle ____
- Opintomatka Pieksämäelle Jeesi osuuskuntaan ____

8. Kun hanke nyt on päättymässä ja olet yksi pirtsakkilaisista, koetko, että työosuuskuntaan liittyvät asiat ovat hallinnassasi (ympyröi kuvaavin vaihtoehto):

erittäin hyvin / hyvin / kohtalaisesti / puutteita on

9. Jos vastasit hyvin, kohtalaisesti tai puutteita on, niin mille aihealueille puutteet tietämyksessäsi tai osaamisessasi liittyvät?

10 a: Kysymys perustajajäsenille: Olisiko Pirtsakki Osuuskunta mielestäsi tullut perustettua, jos hanketta ei olisi ollut? Kyllä / Ei

Perustele vastauksesi lyhyesti:

10 b: Kysymys ei- perustajajäsenille: Mikä merkitys hankkeella on ollut siihen, että liityit Pirtsakkiin?

Osuuskuntalaki ja osuuskunnan säännöt

